

SS
ML
16
JTF
van L
CS

BILDANDE AV NATURRESERVATET BYVÄRMA I LJUNGBY KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) området Byvärma som anges på bifogade karta och gränsbeskrivning, bilagor 2 och 3, och som det närmare beskrivs nedan som naturreservat. För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser i skötselplanen skall gälla för reservatet.

Länsstyrelsen upphäver samtidigt naturminnesskyddet för den ena av de två ekar som fridlysts den 3 december 1936, nämligen den som står c:a 200 meter NNV huvudbyggnaden.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Byvärma
Kommun	Ljungby
Registerområde (socken)	Agunnaryd
Läge	8 km S Agunnaryd Topografiskt kartblad 4D Markaryd NO, ekonomiskt kartblad 4369
Fastighet	Byvärma 1:7
Markägare	Se bilaga 5
Areal	41 ha, varav c:a 30 ha produktiv skogsmark, c:a 6 ha impediment och c:a 5 ha vatten
Naturvårdsförvaltare	Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län

Beskrivning av området

Möckeln är en stor näringsfattig sjö omgiven av ett omväxlande skogs- och jordbrukslandskap. Sjön och dess närmaste omgivningar där bl a Byvärma ingår som en viktig värdekärna, är klassat som ett område av högsta skyddsvärde i naturvårdsprogrammet för länet 1989. Möckelnområdet är också enligt naturvårdsverkets beslut 1988 av riksintresse för den vetenskapliga naturvården och för friluftslivet. I Ljungby kommuns fastställda översiktsplan 1992 redovisas detta samt anges att det inte finns någon erinran i sak från kommunen mot att klass 1- och klass 2-områden enligt naturvårdsprogrammet säkerställs med stöd av naturvårdslagen.

Naturreservatet Byvärma består av två lövdominerade blandskogsområden norr respektive söder om gården Byvärma vid sjön Möckelns utlopp på sjöns västsida, samt av de två blandskogsbevuxna öarna Skyttens öar sydöst om gården.

Det norra området, I, kan beskrivas i fyra delområden, a - d. Längst i öster finns en liten halvö, den östra av de två Valuddarna, (a). Där finns planterad granskog som omges av strandskog av björk, asp m m. På den västra av Valuddarna, (b), finns asp- och björkskog som kommit upp på gammal sjöbotten som blottlagts när sjön Möckeln sänktes omkring 1858. Skogen har därefter inte skötts eller kompletterats med främmande frö- eller plantmaterial och torde därför kunna betecknas som naturskog. Här finns många döda lövträd i olika förmultningsstadier. Mellan Valuddarna och blandskogen öster om vägen finns steniga lövkärrsimpediment. Skogen öster om vägen, (c), är blandskog med gran, ek, asp och björk. Väster om vägen finns ett delvis nygallrat lövbestånd av hagmarksraktär, (d) med ek (varav några ekar är gamla och mycket grova), björk, och al. Detta område betas.

Det södra området, II, består i huvudsak av tre områden. Det ena (a) mellan ån och vägen består av delvis nygallrad, delvis olikåldrig, flerskiktad lövskog av björk, asp, ek m fl trädslag. Det andra delområdet, (b) mellan vägen och sjön består av blandlövskog av asp, björk och ek som inte gallrats under lång tid. Det tredje delområdet, II c, är grandominerad skog med från naturvårdssynpunkt mycket värdefulla grova lövträd, främst björkar.

Skyttens öar, III, är bevuxna av blandskog av björk, asp, ek, tall och gran m.m.

Områdena i Byvärma hyser en stor grupp sällsynta och hotade vedinsekter knutna dels till hagmarkslandskapets levande grova ekar och döda, grova björkar, dels till den gamla naturskogens olikåldriga levande och döda lövträd, främst björk. De flesta skalbaggsarterna vid Byvärma är beroende av naturskog dominerad av lövträd. Särskilt rik är faunan i översvämningssonen vid Möckeln och i strandzonen längs ån mellan Möckeln och Tornasjön. Här finns luckig, olikåldrig och lövträdsdominerad skog med grova högstubbar och lågor (liggande döda träd). Den mycket sällsynta halvknäpparen *Xylophilus corticalis* räknas till urskogsrelikterna i Europa och har en av sina få livskraftiga populationer i Sverige vid sjön Möckeln. Vid Möckeln tycks arten främst utvecklas i grova björkar som har varit döda i flera år. Endast en av de hotade arterna vid Byvärma är beroende av granen, nämligen *Anobium thomsoni* som är funnen på Valuddarna. Arten lever i torra granhögstubbar. I en grov ek har påträffats rikligt med spillning från en stor skalbagge, troligen den akut hotade *Osmoderma eremita*.

Dessutom har inventeringarna visat att följande sällsynta, sårbara respektive hänsynskrävande (enligt statens naturvårdsverks och artdatabankens vid Sveriges Lantbruksuniversitet klassificering) skalbaggsarter finns inom reservatet: *Ampedus cinnabarinus*, *Grynocharis oblonga*, *Colosoma inquisitor*, *Micridium halidaii*, *Pteryx splendens*, *Agathidium nigrinum*, *Hypoganus inunctus*, *Ampedus sanguinolentus*, *Ampedus nigroflavus*, *Ampedus hjorti*, *Hylis foveicollis*, *Anobium thomsoni*, *Dendrophagus crenatus*, *Corticaria lapponica*, *Cis lineatocribratus*, *Cis micans*, *Prionychus ater* och *Pseudocistela ceramboides*.

I fågelfaunan finns flera arter som karaktäriserar naturskogslignande lövskogar, t ex mindre hackspett, mindre flugsnappare och stjärtmes. Kärllväxtfloran inom området är tämligen artfattig.

Ärendets handläggning

Anmälan för samråd enligt 20 § naturvårdslagen om avverkning inom nuvarande delområde I b inkom den 23 juni 1987. Efter diskussioner med markägarna om avverkningen och avgränsningen av ett eventuellt naturreservat beslutade länsstyrelsen att påbörja utredning om bildande av naturreservat den 18 april 1988.

Länstyrelsen uppdrog den 25 januari 1989 åt dåvarande överlantmätarmyndigheten att värdera det intrång ett reservat enligt förslaget till beslut av den 25 januari 1989 skulle medföra. Värderingen redovisades den 27 sep-

tember 1989.

Eftersom markägarna företog avverkning inom det diskuterade reservatsområdet förbjöd länsstyrelsen med stöd av 11 § naturvårdslagen den 4 april 1990 avverkning m m inom ett drygt 50 ha stort område på fastigheten Byvärma 1:7. Förbudet överklagades till regeringen som fastställde länsstyrelsens beslut den 9 april 1992.

Länsstyrelsen beslöt den 21 september 1992 att förhandlingar skulle inledas med markägarna om ersättning för det intrång ett naturreservat skulle medföra. Förhandlingarna pågår och beräknas vara avslutade under hösten 1993.

Sakägarna har den 21 juni 1993 förelagts att yttra sig. Yttranden har inkommit från Statens naturvårdsverk, från Ljungby kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Sven Nilsson vid Ekologiska institutionen vid Lunds Universitet, och från länsförbundet av Naturskyddsföreningen. Markägarna framförde sina erinringar mot förslaget vid gemensam besiktning i fält den 30 juni 1993 och i skrivelse av den 6 oktober 1993. Även en sakägare i fisket har yttrat sig den 6 oktober 1993.

Grund för beslutet

Lövskogsområdena vid Byvärma är **zoologiskt** intressanta därför att de hyser för länet unika och för landet sällsynta livskraftiga populationer av flera grupper av vedinsekter som hotas av det moderna skogsbruket genom sina speciella krav på livsmiljön. Tillgången på döda och döende grova lövträd, t ex björk och asp i olika förmultningsstadier, är i de ogallrade delområdena mycket god vilket är viktigt för den ena huvudgruppen av de skyddsvärda insekternas stegvisa utveckling. Vissa grova ekar, varav en har varit skyddad som naturminne, ingår i det norra området. De är av största värde för den andra huvudgruppen av insektsarter som här lever i utkanten av sitt utbredningsområde och i en rest av en tidigare vanligare biotop, ekhagen.

Huvuddelen av områdena har inventerats med avseende på vedinsekter 1986, 1987, och 1988. Fågellivet är rikt och typiskt för naturskogslignande lövdominerad skog. Flera inventeringar under 1980-talet visar att följande arter häckar: mindre hackspett, lärkfalk, stjärtnes, gröngöling, grönsångare, gårdsmyg, stenknäck, sparvhök, spillkråka och sparvuggla.

Byvärmaområdet har också en **allmänekologisk** betydelse som en viktig löv- och naturskogskärna vid sjön Möckeln.

Möckelnområdet och även Byvärma är värdefulla också för **friluftslivet**. Länsstyrelsen anser att reservatets syfte kan motverkas om friluftslivet särskilt främjas i området t ex genom att stigar anläggs. De som är intresserade av de djurarter och de naturtyper reservatet skyddar har med angivna föreskrifter mycket stora möjligheter att uppleva dessa i området.

Byvärmaområdet har således **stor betydelse för kännedomen om landets natur**. Området **behöver särskilt skyddas och vårdas** eftersom normalt skogsbruk inte kan tillåtas om naturvärdena skall bestå och utvecklas. Byvärmaområdet bör därför förklaras som naturreservat.

Den ek som hittills skyddats som naturminne och står c:a 200 meter nordnordväst om huvudbyggnaden ingår nu i område I d varför det särskilda skyddet för den kan hävas.

Syftet med naturreservatet skall vara att bevara en hotad och sällsynt insekts- och fågelfauna knutna till för länet särpräglade lövskogar av naturskogs- och hagmarks-karaktär.

Reservatsföreskrifter

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att inom hela reservatet

1. uppföra helt ny byggnad eller uppföra nya stängsel,
2. anlägga väg, stig, bro, brygga, hamn, parkeringsplats, campingplats eller uppställningsplats för husvagnar,
3. uppföra radiomast, antenn eller flaggstång, anlägga luft- eller markledning,
4. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning,
5. bedriva täkt i någon form,
6. schakta, tippa, fylla ut, dikesrensa eller nydika,
7. anordna upplag eller ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse,

8. använda kemiska bekämpningsmedel, handelsgödselmedel, kalk eller andra kemiska preparat, (kalkning av sjön Möckeln utanför reservatet berörs inte)
9. inplantera djur,
10. plantera eller så träd, buskar eller andra växter, och
11. utföra skogsavverkning eller annan skogsvårdande åtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd, buskar eller annan vegetation.

Undantag från föreskrifterna A1 - A11.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet och som är angivna i skötselplanen.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll eller nyttjande av det befintliga stängsel, av den elledning och det dike vilket utgör reservatets gräns i väster vilka anges på beslutskartan, samt av brukningsvägen från allmän väg till kräftodlingen ävensom av den vägens hängbro för traktortrafik över ån.

Föreskrifterna utgör inte hinder för nu gällande fiske rätt inom berörda vattenområden. Utan hinder av föreskrifterna får dessutom tre fiskeplatser anläggas längs åns östra strand i område II a.

Från föreskrift A 2 gäller det undantaget att markägarna får anlägga en mindre hängbro mellan traktorväg från allmän väg och kräftodlingen väster om ån.

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att de åtgärder vidtas inom reservatet som framgår av nedan bilagda skötselplan, bilaga 6.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att

1. tälta, ställa upp husvagn och att ankra, förtöja eller lägga upp husbåt,
2. rida,
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
4. elda,
5. klättra i och skada boträd,
6. plocka, gräva upp eller bryta, eller på annat sätt skada levande och döda växter som träd, buskar, ris, örter, svampar, mossor eller lavar,
7. samla in insekter eller snäckor eller andra djur, eller deras ägg, puppor eller liknande
8. anbringa tavla, skylt, inskrifter, affisch, eller därmed jämförlig anordning,
9. snitsla spår eller ordna orienteringskontroll eller orienteringstävling.

Föreskrifterna C 5-9, med undantag för plockning av matsvamp, gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av naturreservatet

1. Naturvårdsförvaltaren skall vara skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län. Vid förvaltningen skall samrådas med länsstyrelsen och markägarna.
2. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bilagda skötselplan, se bilaga 6.

Kostnaderna för naturvårdsförvaltningen

En ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen har upprättats, se bilaga 4. Naturvårdsförvaltningen samt iordningsställande och underhåll av skyltar och gränsmarkering bekostas av staten.

1993-11-22

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 8.

UPPLYSNINGAR

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Sten Wickbom, Lenart Bengtsson, Kristina Thulesius, Harald Bergström, Anders G Högmark, Gunnar Hillerdal, Sven Nilsson, Jim Sundén, Gunnar Persson, Siegfried Stein och Carin Högstedt samt suppleanten Lars Olsson.

Mot beslutet anförde Rolf Andersson, Arne Nilsson och Ingvar Karlsson skiljaktig mening. De ansåg att länsstyrelsen skulle ha beslutat att bilda naturreservatet utan att de tre delområdena Id, IIa samt IIc ingick. Arne Nilsson och Ingvar Karlsson avgav dessutom skriftlig reservation, se bilaga 9.

Vid den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsrådet Claes Sjöblom, länsassessor Ingegerd Grundström, länsantikvarie Margit Forsström, länsarkitekt Lars Larsson, miljövårdsdirektör Ulf Lettevall, avdelningsdirektör Staffan Sundlöf och byrådirektör Anne-Li Fiskesjö, den senare föredragande.

SW.

Sten Wickbom

AF

Anne-Li Fiskesjö

Bilagor

- 1 Översiktskarta
- 2 Karta visande naturreservatets avgränsning m m
3. Gränsbeskrivning
4. Ekonomisk plan
5. Markägarförteckning
6. Skötselplan
7. Sändlista
8. Hur man överklagar
9. Reservation

